

Anna Kuznetsova

English Present Perfect in translation from Czech

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky,
bakalářská práce, září 2010

Posudek vedoucí práce

Bakalářská práce Anny Kuznetsové popisuje vztah mezi zdrojovou českou větou a užitím předpřítomného času v anglickém překladu s cílem popsat podmínky, které k užití složeného času vedou s ohledem na rozdílné temporální systémy obou jazyků.

Teoretická část porovnává systém časů v obou jazycích s pomocí studie prof. Duškové a zabývá se významy anglického perfekta prostého a průběhového. Ilustruje vliv kontextu a také vliv přítomnosti/závaznost užití adverbálních určení, zejména podle Leech (2004) a CGEL.

Metodologicky (Kap. 3) je práce založena na excerpci 137 paralelních vět získaných pomocí *Paraconcu* ze tří románů. Příklady jsou dále v Kap. 4 rozděleny podle významů anglického perfekta pomocí Leechovy klasifikace do šesti sémantických skupin u jednoduchého tvaru (*state up to present, indefinite events: at least before now, single event: the event is recent, single event: the result obtains at the present time, habit up to present, future reference*) a tří skupin u průběhového tvaru (*temporary situation leading up to the present, the effects are still apparent, temporary habit up to the present*) a porovnávají se zdrojovou českou větou. Průběhový tvar je marginální (2%), nejzastoupenější sémantickou skupinou je rezultativní význam perfekta (42%).

Při klasifikaci se musela autorka vyrovnat s inherentně obtížnou sémantickou klasifikací. Potíže např. činily případy se záporem či otázky s *ever*. V tomto případě byl zvolen postup převedení věty do kladné formy a ta byla následně klasifikována. V této souvislosti by bylo vhodné uvést, kolika případů se to týkalo.

V případech významu trvání stavu je v angličtině pravidlem přítomnost adverbiale vyjadřující trvání; v češtině je často přítomný čas a nedokonavý vid, ve všech případech je rovněž adverbiale trvání. Ve 4.1.2 by bylo možné také srovnat případy, kdy je v češtině préteritum.

Skupina událostí, které je udály alespoň jednou v nespécifikované minulosti je relativně početně zastoupena (20%) - obsahuje patrně většinu případů, které byly převedeny ze záporu či otázky a jsou doprovázeny adverbii *n/ever, elsewhere*, v češtině jsou zdrojem neurčitá určení typu *už, někdy* (zajímavé případy čas x lokace: *podotkl jsem již x I have remarked elsewhere*, str. 30).

Příklady s významem nedávno proběhlé události se v polovině anglických ekvivalentů kombinují se adverbii typu *already, recently* nebo *just*. V této skupině může být obtížně rozlišitelný význam výsledku od významu nedávného uskutečnění. Na jakém základě byl př. (14) zařazen do 4.1.4 a ne do 4.1.3? Ve zdrojových větách se vyskytují *právě, nedávno*. Kromě explicitních adverbálních určení koresponduje perfektní tvar rovněž s kontextově definovatelnou „nedávností“ (př. 19 a 20 na str. 32).

Nejpočetnější skupinou je význam rezultativní vyjádření telickým slovesy která naznačují v podstatě „nezvratné“ události. 4.1.5 zmiňuje čtyři slovesa jako nejzastoupenější (*lose, die, chose, forget*) – jaké je jejich zastoupení? Lze př. (30) vnímat jako telické sloveso?

Případy průběhového tvaru perfekta všechny ilustrují jeho obligatorní užití jako prostředku vyjadřujícím děj dočasně trvající (4.2.1) či děj opakovaný.

V závěru je podán detailní přehled korelace jednotlivých prostředků. Autorka shrnuje poznatek, že ve významu stavu trvajícího do současnosti je užití adverbiale obligatorní; k podobnému zjištění dochází u skupiny vyjadřující nedávné konání a dosud. přetrvávajícímu zvyku. Vysoká míra výskytu adv. určení je rovněž u významu „indefinite events: at least once before now“.

Poznámky k jednotlivostem:

- logičtější prezentace český zdrojový příklad první, po něm následuje anglický překlad
- užívání uvozovek (přebývají, str. 4; chybí, str. 5 opakovaně), čárka před *that* (str. 9), čárka před *whether* (str. 27), *it was difficult to determine, which group ...* (str. 27), jednoduché uvozovky str. 9, nepřesné hranice citací (str. 14), apod.
- je „aspect“ gramatickou kategorií? (str. 5)
- shoda: *my mother have recovered ...* (9), *it correspond to* (9)
- ?korespondence příkladu (10) na str. 30? a př. (12)

V práci splnila autorka zadání zmapovat faktory, které indikují významy vyjadřované v angličtině perfektem přítomným. Podařilo se jí prokázat souvislost s výskytem adverbialního určení a vliv charakteru slovesa, případně širšího větného i nadvětného kontextu. Po jazykové a technické stránce je práce zpracována uspokojivě (viz nedostatky v citacích a interpunkci).

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, splňuje předložená studie Anny Kuznetsové kritéria kladená na bakalářské práce. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *výborně až velmi dobře*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D./

V Praze 1. září 2010